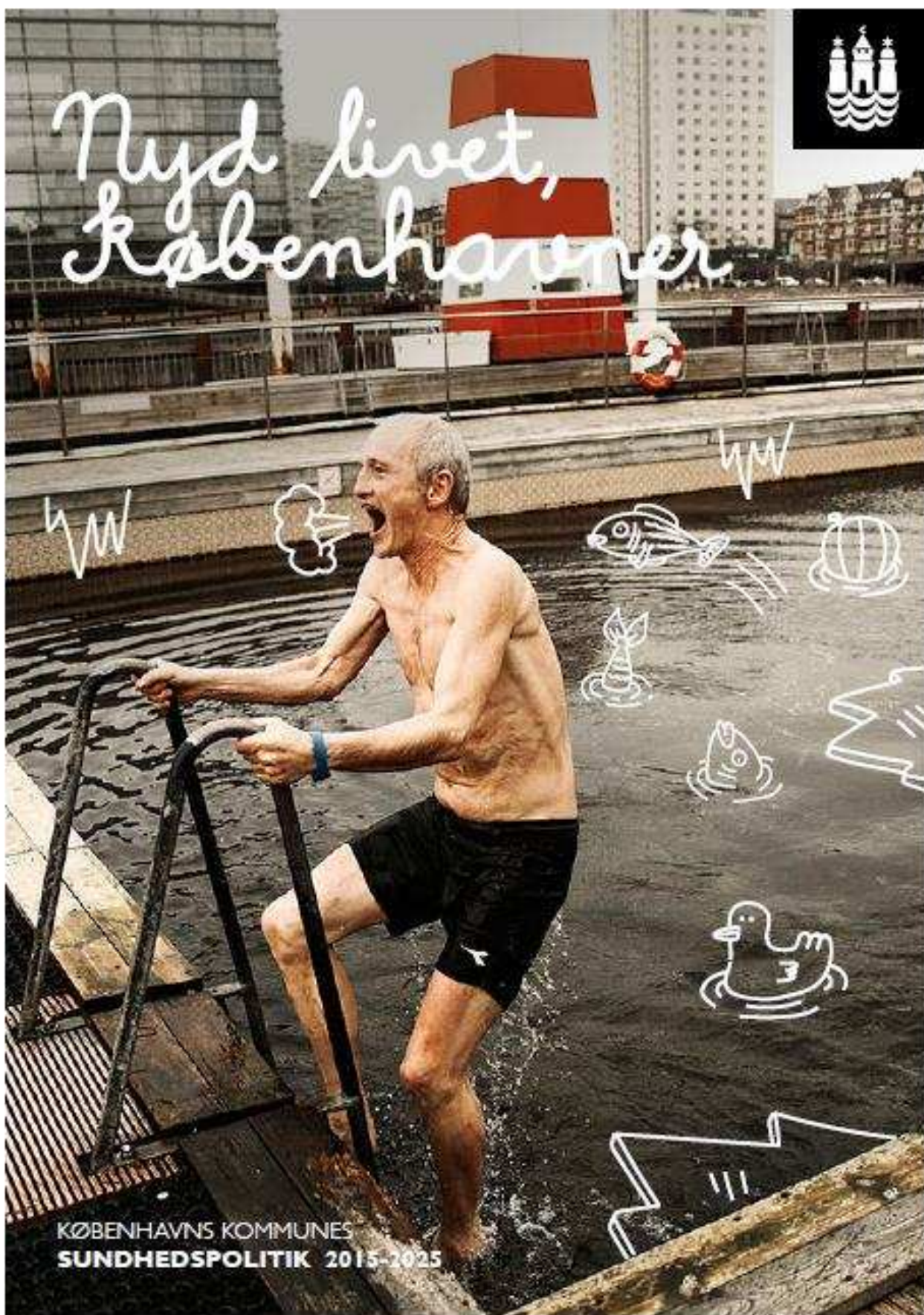

Nyd livet,
Københavnere

KØBENHAVNS KOMMUNES
SUNDHEDSPOLITIK 2015-2025

At nyde livet er sundt

Sundhedspolitikken blev vedtaget i Sundheds- og Omsorgsudvalget og Borgerrepræsentationen i foråret 2015. Formålet med en årlige rapport er at gøre status på implementeringen af sundhedspolitikken.

Sundhedspolitikken er 10-årig og sætter en fælles ramme og retning for, hvor københavnernes sundhed skal være i 2025:

”Vores vision er, at københavnernes i 2025 er blandt de borgere i verden, som har den bedste livskvalitet – og det skal alle københavnere kunne mærke. Derfor skal vi bryde den sociale ulighed i sundhed, så alle får lige muligheder for at leve et godt og langt liv.”

Sundhedspolitikken har tre overordnede pejlemærker:

- Middellevetiden skal øges
- Københavnerne skal have flere gode leveår
- Den sociale ulighed i sundhed skal mindskes

Der er tal om langsigtede mål, og der gives en status hvert 4. år, når der er data fra regionens sundhedsprofil (Sidst gang i 2017 forelagt SOU i 2018).

Visionen for københavnernes sundhed skal nås ved at arbejde ud fra sundhedspolitikken seks grundlæggende principper, som er bærende i alle strategier, handleplaner og indsatser, som Sundheds- og Omsorgsforvaltningen igangsætter for at forbedre københavnernes sundhed. Principperne skal således også afspejles i den måde, hvorpå sundheds- og omsorgsmedarbejderne møder københavnernes i deres liv og hverdag.

De seks principper er:

1. Københavneren og hverdagslivet i centrum
2. Særlig støtte til de københavnere, som har de største behov
3. Ligestilling af psykisk og fysisk sundhed
4. Bredt samarbejde for at sikre løsninger af høj kvalitet for københavnernes
5. Styrkelse af den sammenhængende sundhedsindsats
6. Afsæt i den bedste viden og afsøgning af nye veje for at sikre københavnernes et godt liv

Borgerrettet forebyggelse

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har siden omlægningen af den borgerrettede forebyggelse, fra individrettet til strukturel forebyggelse, udviklet og igangsat initiativer med udgangspunkt i princippet om borgeren i centrum.

Strukturel forebyggelse i en kommunal virkelighed beskriver i denne sammenhæng forebyggende tiltag og initiativer, der påvirker og forandrer lokale forhold med betydning for københavnernes sundhedsadfærd. Målet er at forebygge behov for ydelser samt at understøtte selvhjulpens og dermed uafhængighed af kommunen. Her er der ligeledes fokus på at sikre særlig støtte til borgere med størst behov, frem for de mange, som kan og gerne vil klare sig selv.

SUF arbejder også på tværs af forvaltninger fx med at fremme københavnernes sundhed i kulturtilbud og byplanlægning.

SUF har i 2018 arbejdet med indretningen af byrummet, så sundhed tænkes med ind i byudviklingen, og byen indrettes så sunde valg bliver det lette valg.

Med forslaget for kommuneplansstrategien 2018 'Verdensby med ansvar' er der lagt op til en yderligere udvikling og styrkelse af byen i retning af en grøn, sund og bæredygtig by, hvor byrum og bygninger indrettes, så de fremmer de sunde valg og handlinger, og skaber øget lighed i sundhed for københavnere for eksempel ved at skabe idrætsfaciliteter for alle eller ved at have rekreative områder i alle bydele, som fremmer bevægelse, øget trivsel og psykisk sundhed blandt børn og voksne.

Borgerrettet forebyggelse handler om trivsel, psykisk sundhed, alkohol og rygning, og der er særligt fokus på målgrupperne børn, unge og kortuddannede voksne københavnere.

Målene for disse indsatser er:

- Flere københavnske børn skal have bedre sundhed
- Færre unge mistrives og har problemer med alkohol, rygning og stoffer
- Færre kortuddannede voksne er stressede og ryger og drikker for meget

Flere københavnske børn skal have bedre sundhed

Målet skal opnås gennem et strategisk samarbejde med Børne- og Ungdomsforvaltningen om at øge børns og unges sundhed og trivsel med fokus på psykisk sundhed, motorik og fysisk aktivitet samt rygning og alkohol.

Indsatsen '***En Teenager i Familien***' har til formål at fremme en åben og positiv dialog om alkohol, fester og ungdomsliv mellem teenagere og deres forældre samt at tydeliggøre forældrenes ansvar for de unges rusmiddeladfærd. I 2018 blev der afsat midler til at forsætte 'En Teenager i familien' i perioden 2019-2022, og der blev udviklet og implementeret et nyt koncept med et bredere fokus på ungdomslivet. Det nye koncept lægger i højere grad vægt på at klarlægge betydningen af sociale overdrivelser med henblik på at kunne overføre det til andre risikofaktorer og andre dele af ungdomslivet. I 2018 har der i regi af "En Teenager i familien" været afholdt 135 arrangementer, hvor der har deltaget ca. 2000 elever og forældre.

I 2018 blev der også afsat midler til at forsætte indsatsen ***Børn og Bevægelseskultur (BOB)*** i perioden 2019-2022. Evalueringen fra 2018 viste, at indsatsen lykkes med at skabe øget fokus og øget kvalitet i BOB-institutionernes arbejde med motorik og bevægelse. I den fireårige projektperiode har der været kompetenceudvikling for ca. 260 medarbejdere i supporten og 215 pædagogisk personale i dagtilbud, mens 105 institutioner med i alt 1600 medarbejdere har modtaget legebegyndelse, og ca. 100 institutionsledere har deltaget i workshops.

'***Aktive Børn i Forening***' er et projekt, der har til formål at styrke børns motorik og bevægelsesglæde fra dagtilbud til skole med afsæt i lokalt samarbejde mellem institutioner og idrætsforeningerne i Grøndal MultiCenter. Projektet drives i samarbejde med Børne- og Ungdomsforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen afsatte midler til at fortsætte indsatsen i 2018, og der er gennemført i alt 5 forløb i 4 børnehaver og i en fritidsinstitution med tre forskellige idrætsforeninger.

I 2018 er der opstartet 277 nye børn i *Center for Børn og Unges Sundhed (CBUS)*, hvilket svarer til ca. 1/5 af børn med svær overvægt i skolealderen i København. CBUS tilbyder børn og unge i aldersgruppen 2-16 år med svær overvægt og deres familier en helhedsorienteret indsats, som udover vægttab har til formål at styrke børnenes og de unges psykiske sundhed. Indsatsen foregår i tæt samarbejde med Børne- og Ungdomsforvaltningen, Socialforvaltningen, Regionen og almen praksis.

Færre unge mistrives og har problemer med alkohol, rygning og stoffer

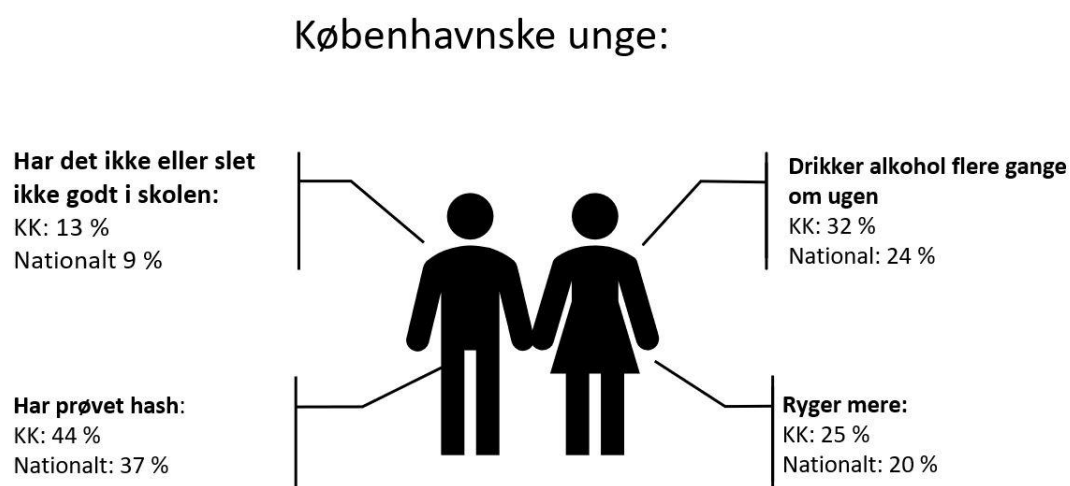
Målet skal opnås gennem gensidige forpligtende partnerskaber med ungdomsuddannelserne for at skabe større sammenhæng og synergi mellem indsatser målrettet unge i forhold til rygning, rusmidler og psykisk sundhed.

I 2017 implementerede SUF 4-årige partnerskabsaftaler med 25 københavnske ungdomsuddannelser, som skal understøtte trivslen og sundheden blandt eleverne samt at øge antallet af elever, der gennemfører en ungdomsuddannelse. Med partnerskaberne nås mere end 15.000 unge, og der har fra januar 2017 til august 2018 været afholdt ca. 1.700 aktiviteter i regi af partnerskabsaftalerne.

Næsten alle uddannelsessteder har efterspurgt indsatser og aktiviteter, der sigter på at fremme psykisk sundhed og røgfrihed. Der er igangsat aktiviteter med henblik på skabe fællesskaber, som fremmer trivslen i hverdagen, og der er anlagt nudging tiltag med henblik på at fjerne den synlige rygning. Aktiviteterne tilbydes blandt andet i samarbejde med Socialforvaltningen, Sex & Samfund, Headspace, TUBA og Kræftens Bekæmpelse.

Som det dog fremgår af figur 6, så har københavnske unge stadig dårligere trivsel og en mere risikabel sundhedsadfærd end unge på landsplan. Tallene stammer fra 'Ungeprofilundersøgelsen' somer foretaget på københavnske ungdomsuddannelser blandt 15 til 30-årige.

Figur 6: Københavnske unges sundhedstilstand

Flere unge københavnere ryger

I København er andelen af daglige og ugentlige rygere blandt de unge væsentligt højere end gennemsnittet på landsplan; 25% i København mod 20% i hele landet. Der er flere piger end drenge der ryger i København.

Københavnske unge har dårligere psykisk sundhed/trivsel

13% af unge københavnere oplyser, at de ikke eller slet ikke har det godt i skolen, hvilket kun gør sig gældende for 9% af de unge nationalt. Samme tendens gør sig gældende for, hvordan unge københavnere har det i hjemmet. Yderligere føler flere drenge og piger i København sig oftere ensomme eller udenfor fællesskabet.

Københavnske unge ryger mere cannabis og har i større omfang prøvet stoffer

Cannabis og andre euforiserende stoffer er væsentligt mere udbredt blandt unge i København end nationalt. 44 % af unge i København har prøvet at ryge hash, mens tallet nationalt ligger på 37 %. Indenfor de sidste 12 måneder har næsten dobbelt så mange københavnske unge røget hash 10 gange eller flere sammenlignet med landsgennemsnittet. Cannabis er det mest udbredte stof blandt unge københavnere.

Flere københavnske unge har et højere og hyppigere forbrug af alkohol

I København er der en større andel af unge, der ikke drikker alkohol, end i resten af landet. Til gengæld er der et markant højere og hyppigere alkoholforbrug blandt de unge, som drikker alkohol, set i forhold til landsgennemsnittet. Eksempelvis drikker 24% af københavnske piger flere gange om ugen, mens tallet nationalt for piger er 13%. For drenge ses en lignende tendens, hvor 30% af københavnske drenge drikker flere gange om ugen, mens landsgennemsnittet for drenge er 25%.

Tallene fra *Ungeprofilen* viser således, at der forsat er et stort behov og potentiale i at arbejde med sundhedsfremme og trivsel blandt københavnske unge. Hvis tendensen med, at københavnske unge har en mere risikabel sundhedsadfærd og trivsel skal knækkes, vil det ikke blot have stor betydning for det enkelte individ, men også for kommunen som helhed. Det forventes, at der i efteråret 2019 forelægger nye tal, der belyser udviklingen i de københavnske unges trivsel og sundhed.

Færre kortuddannede voksne er stressede og ryger og drikker for meget

Målet søges nået gennem et strategisk samarbejde om forebyggelse og sundhedsfremme med faglige organisationer og arbejdspladser, da særligt arbejdspladser er en god ramme for forebyggelsesindsatser som rygestop og til fx at bryde tabuer om alkohol og psykisk sundhed.

SUF har på baggrund af et større strategiarbejde iværksat en målrettet indsats for sundhedsfremme på arbejdspladser med mange kortuddannede mænd. Fokus er særligt på psykisk sundhed, alkohol og rygning, og arbejdspladserne tilbydes rådgivning, som kan fremme de ansattes sundhed og trivsel samt aktiviteter i regi af SUF eller via brobygning til andre aktører indenfor fx stress og fysisk aktivitet.

Med udgangen af 2018 er der indgået partnerskaber med 9 arbejdspladser omfattende ca. 2100 medarbejdere, herunder blandt andet Arriva, Rigshospitalet og HOFOR. Hvert partnerskab er berammet til et år og omfatter en evaluering som afslutning.

Et røgfrit København 2025

Visionen om Røgfri København er en vigtig del af sundhedsindsatsen i København.

Udvalget modtag en selvstændig afrapportering om indsatsen i februar 2019, hvorfor der ikke afrapporteres selvstændigt på Røgfri København i denne statusrapport.